

◇ MỤC TIÊU BÀI HỌC**1. Về kiến thức**

a) Học sinh biết :

- Axit sunfuric loãng là axit mạnh có đầy đủ tính chất chung của axit, nhưng axit sunfuric đặc nóng lại có tính chất đặc biệt là có tính oxi hoá mạnh.
- Vai trò của H_2SO_4 đối với nền kinh tế quốc dân.
- Phương pháp sản xuất H_2SO_4 trong công nghiệp.

b) Học sinh hiểu : Axit sunfuric (H_2SO_4) đặc, nóng có tính oxi hoá mạnh gây ra bởi gốc SO_4^{2-} trong đó S có số oxi hoá cao nhất (+6).

2. Về kĩ năng

Học sinh vận dụng : Viết PTHH của các phản ứng trong đó H_2SO_4 đặc, nóng oxi hoá được cả kim loại hoạt động yếu (đứng sau H trong Dãy hoạt động hoá học của kim loại) và một số phi kim.

◇ CHUẨN BỊ

- Hoá chất : H_2SO_4 đặc, H_2SO_4 loãng, kim loại Cu, giấy quỳ tím.
- Dụng cụ : Ống nghiệm, đèn cồn, giá thí nghiệm.

◇ GỢI Ý TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC**I. Axit sunfuric****1. Tính chất vật lí**

- *Hoạt động 1.* HS quan sát lọ axit H_2SO_4 đậm đặc để biết đó là chất lỏng sánh như dầu, không màu.

GV nêu cách pha loãng axit H_2SO_4 và nhấn mạnh sự nguy hiểm khi đổ nước vào axit H_2SO_4 đặc.

2. Tính chất hoá học

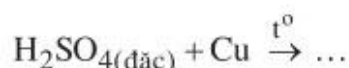
a) Tính chất của dung dịch H_2SO_4 loãng

- *Hoạt động 2.* Yêu cầu HS nêu tính chất chung của axit và lấy các thí dụ phản ứng để minh hoạ.

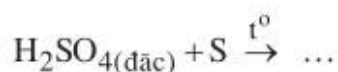
b) Tính chất của axit H_2SO_4 đặc

- *Hoạt động 3.* Tính oxi hoá mạnh của H_2SO_4 đặc.

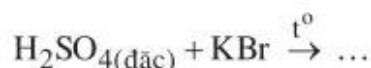
Gợi ý để HS viết được PTHH của các phản ứng sau :

(H_2SO_4 oxi hoá Cu thành Cu^{+2} còn nó bị Cu khử thành SO_2^{+4}).

(H_2SO_4 oxi hoá S và S khử H_2SO_4 đều tạo ra SO_2^{+4}).

(H_2SO_4 oxi hoá Br^{-1} thành Br_2 còn nó bị Br^{-1} khử thành SO_2).

Biểu diễn thí nghiệm minh hoạ : Cu tác dụng với H_2SO_4 đặc nóng.

- *Hoạt động 4.* Tính háo nước của H_2SO_4 đặc.

- Thông báo tính chất háo nước của H_2SO_4 đặc (hoá than các hợp chất gluxit). Nhắc nhở HS phải thận trọng khi làm thí nghiệm với H_2SO_4 đặc.
- Biểu diễn thí nghiệm H_2SO_4 đặc hoá than tờ giấy (xenlulozơ) : Dùng đũa thuỷ tinh chấm H_2SO_4 đặc để viết lên giấy, nét chữ sẽ hoá đen) ; hoặc viết bằng dung dịch H_2SO_4 loãng rồi hơ tờ giấy trên ngọn lửa đèn cồn, nét chữ cũng hoá đen.

- *Hoạt động 5.* Củng cố kiến thức bằng bài tập 3 (SGK).

3. Ứng dụng

4. Sản xuất axit sunfuric

- *Hoạt động 6.* GV nêu ứng dụng và phương pháp sản xuất H_2SO_4 trong công nghiệp.

HS viết PTHH của các phản ứng ở 3 công đoạn sản xuất.

GV dùng tranh giới thiệu sơ đồ sản xuất axit sunfuric trong công nghiệp (có thể dùng tranh của các công ti thiết bị giáo dục).

II. Muối sunfat. Nhận biết ion sunfat

■ *Hoạt động 7*

- Yêu cầu HS viết PTHH của các phản ứng H_2SO_4 tác dụng với KOH tạo muối axit và muối trung hoà.
- GV nêu cách nhận biết ion sunfat SO_4^{2-} bằng cách làm 2 thí nghiệm và rút ra kết luận như SGK.

- *Hoạt động 8.* Củng cố kiến thức bằng bài tập 3 (SGK).

- *Hoạt động 9.* GV hướng dẫn HS giải bài tập 4 và 6 (SGK).

◇ HƯỚNG DẪN GIẢI BÀI TẬP TRONG SGK

Bài 3. – Dùng quỳ tím nhận ra dung dịch HCl.

– Rót một ít dung dịch ở 3 lọ còn lại vào 3 ống nghiệm để thử.

Cho vài giọt dung dịch $BaCl_2$ vào các ống nghiệm trên, ống nghiệm nào tạo ra kết tủa màu trắng là ống nghiệm đựng dung dịch Na_2SO_4 .

– Rót 2 dung dịch chưa biết là NaCl và $Ba(NO_3)_2$ vào 2 ống nghiệm. Cho vài giọt dung dịch Na_2SO_4 (đã biết) vào các ống nghiệm, ống nào có kết tủa màu trắng là dung dịch $Ba(NO_3)_2$.

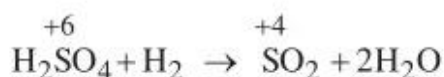
– Còn lại là dung dịch NaCl, có thể khẳng định bằng dung dịch AgNO₃.

Bài 4. a) Axit H₂SO₄ đặc được dùng làm khô những khí ẩm, thí dụ : khí CO₂.

Có những khí ẩm không được làm khô bằng H₂SO₄ đặc.

Thí dụ : khí H₂ (vì H₂ có tính khử nên có thể khử H₂SO₄ đến SO₂).

Bài 6. a) Tính số gam H₂SO₄ trong dung dịch :

$$m_{\text{H}_2\text{SO}_4} = \frac{100.1,84.98}{100} = 180,32 \text{ (g)}$$

Gọi số gam H₂O cần lấy để pha thêm là x (gam).

Dung dịch cần pha là 20% nên :

20 g H₂SO₄ phải pha với 80 g H₂O

180,32 g H₂SO₄ phải pha với x g H₂O

$$\Rightarrow x = \frac{80.180,32}{20} = 721,28 \text{ (g)}$$

Khối lượng nước cần dùng để pha loãng là 721,28 gam.

Vì khối lượng riêng của H₂O là 1 g/cm³ nên thể tích nước cần dùng để pha loãng là 721,28 cm³.

b) Khi pha loãng phải rót từ từ axit H₂SO₄ đặc vào nước và khuấy nhẹ, tuyệt đối không làm ngược lại (rót nước vào axit sunfuric đặc).